

KONKURENTSIAMET
Estonian Competition Authority

OTSUS

23.10.2008.a nr 5.1-5/08-039KO

Koondumisele nr 21/2008 Eltel Networks AS ja AS Siemens Electroservices loa andmine

Koondumine

Konkurentsiamet on 24.09.2008 saanud koondumise teate, mille kohaselt vastavalt koondumistehingule Eltel Networks AS (edaspidi *Eltel Networks*) omandab 100% osaluse AS-is Siemens Electroservices (edaspidi *Siemens Electroservices*). Tehingu tulemusel saavutab Eltel Networks valitseva mõju Siemens Electroservices üle konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses. Seega on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 25.09.2008 Eltel Networks'i ja Siemens Electroservices'e koondumise teate saamise kohta teate väljaandes "Ametlikud Teadaanded". Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

Koondumise osalised

KonkS § 20 p 2 järgi on koondumise osaline füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle ja KonkS § 20 p 4 järgi on koondumise osaline ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle omandatakse valitsev mõju. Seega on käesoleval juhul koondumise osalisteks Eltel Networks ja Siemens Electroservices.

Eltel Networks on Eltel Group Oy (Soomes registreeritud ettevõtja) kontserni tütarettevõtja. Kogu kontserni enamusaksionär on rahvusvaheline erakapitaliinvesteeringutega tegelev riskikapitaliettevõtte 3i, mis teeb ise ja oma tütarettevõtjate kaudu investeeringuid ja annab erinevatele investeerimisfondidele investeeringute valitsemise alast nõu ja valitseb investeeringuid nende nimel. Eltel Networks tegeleb erinevate tehnovõrkude, peamiselt fiksi- ja mobiilsidevõrkude, kuid ka elektri põhi- ja jaotusvõrkude projekteerimise, ehitamise ja hooldamisega.

Siemens Electroservices on Siemensi kontserni kuuluva AS Siemens 100% tütarettevõtja. Siemens Electroservices tegeleb peamiselt elektri põhi- ja jaotusvõrkude ning elektriseadmete ehitamise ja hooldusega. Väikeses ulatuses osutab Siemens Electroservices teenuseid mobiilsidevõrkudele.

Õiguslik hinnang

Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt Konkurentsiamet kontrollib koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 100 miljonit krooni ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 30 miljonit krooni.

Käesoleva koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 100 miljonit krooni ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 30 miljonit krooni.

Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate kaupade käibimise ala, mis hõlmab muuhulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Mõlemad koondumise osalised tegutsevad nii elektrivõrkude (kõrge- ja keskpingevõrgud, tänavavalgustus jms) projekteerimise, ehitamise ja hooldusega kui ka sidevõrkude (fiks- ja mobiilsidevõrkude) projekteerimise, ehitamise ja hooldusega.

Käesoleval ajal tegutseb Eestis ettevõtjaid, kes projekteerivad, ehitavad ja hooldavad nii elektri- kui sidevõrkusid. Siiski on selliste ettevõtjate puhul täheldatav, et ühte valdkonda eelistatakse teisele. Samuti tegutseb Eestis hulgaliselt ettevõtjaid, kes on spetsialiseerunud ühele eelnimetatud tehnovõrkudest. Ostja seisukohalt ei ole elektrivõrkudele ja sidevõrkudele osutatavad projekteerimine, ehitamine ja hooldus omavahel vahetatavad või asendatavad, st sidevõrgu projekteerimine, ehitamine ja hooldus ei ole alternatiiviks elektrivõrkude projekteerimisele, ehitamisele ja hooldusele. Põhjuseks on asjaolu, et nimetatud teenuste ostjateks on kas elektrivõrgu ettevõtjad või sidevõrgu ettevõtjad. Universaalseid ettevõtjaid, kes omaksid nii elektri- kui sidevõrku ning osutaksid mõlemal võrgul tuginevaid teenuseid, Eestis praktiliselt ei eksisteeri. Ainsa erandina võib välja tuua Eesti Energia AS-i kontserni, kuhu kuuluvad nii elektrivõrgu ettevõtjad (OÜ Põhivõrk ja OÜ Jaotusvõrk) kui ka sidevõrgu operaator (Televõrgu AS). Siiski tuleb siinjuures märkida, et tegemist on eraldi ettevõtjaga ning Televõrgu AS-i poolt osutatavate elektroonilise side teenuste osatähtsus Eestis osutatavatest elektroonilise side teenustest kokku on väga väike. Nii elektrivõrgud kui sidevõrgud on üksteisest täiesti erinevad tehniliste omaduste, kasutustingimuste ning muude omaduste poolest. Samuti on erialane teave, tehnilised nõuded ja õiguslik regulatsioon kummagi võrgu osas erinevad. Seetõttu on käesoleva koondumise puhul elektrivõrkudega seotud projekteerimine, ehitamine ja hooldus ning sidevõrkudega seotud projekteerimine, ehitamine ja hooldus määratletud erinevatele kaubaturgudele.

Enamik koondumise osalistega samadel kaubaturgudel tegutsevatest ettevõtjatest osalevad üle kogu Eesti korraldatavatel hankekonkurssidel ning pakuvad oma teenuseid üle kogu Eesti territooriumi. Piiriüleste teenuste osutamine on vastava valdkonna ettevõtjatel väga vähese osatähtsusega. Turupraktika näitab, et kliendid

(võrguettevõtjad) küsivad teenuste osutamiseks pakkumisi ettevõtjatelt, kes juba tegutsevad Eestis turul. Selle põhjuseks on asjaolu, et selleks, et oleks tagatud häireteta ja sujuv teenuste osutamine, on vaja teadmisi kohaliku turu tingimuste, õigusliku regulatsiooni ja ärikeskkonna kohta. Lisaks peab ettevõtja, kes soovib osaleda pakkumismenetluses ja hiljem teenust pakkuda, tõendama, et tal on kvalifitseeritud töötajad, kellele on antud luba teatud tööde tegemiseks Eestis. Nimetatud load on vajalikud just ehitus- ja uuendustööde ning järelevalve- ja hooldustööde korral. Eeltoodust tulenevalt on käesoleva koondumise puhul mõlema kaubaturu geograafiliseks ulatuseks määratletud kogu Eesti territoorium.

Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiameti peadirektor või tema asetäitja koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 kohaselt omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatlt konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi omamist eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40% käibest.

Käesoleva koondumise osaliste äritegevused kattuvad horisontaalselt nii elektrivõrkude projekteerimise, ehitamise ja hoolduse kui ka sidevõrkude projekteerimise, ehitamise ja hoolduse kaubaturgudel Eesti territooriumil. Siiski on omandaja (Eltel Networks) puhul tegemist ettevõtjaga, kes on olnud rohkem aktiivne sidevõrkudega seotud teenuste osutamisega ning omandatav ettevõtja (Siemens Electroservices) on varasemalt suuremas osas oma äritegevustes spetsialiseerunud elektrivõrkudega seotud teenuste osutamisele.

Sidevõrkude projekteerimine, ehitamine ja hooldus

Tuginedes koondumise osaliste poolt esitatud andmetele ja hinnangutele olid sidevõrkude projekteerimise, ehitamise ja hoolduse kaubaturu ligikaudsed kogumahud ning koondumise osaliste käibed ja osatähtsused nendes viimasel kolmel majandusaastal alljärgnevad.

	2005		2006		2007	
Kogumaht (milj. krooni)	[...]		[...]		[...]	
Eltel Networks	[...]	[...]%	[...]	[...]%	[...]	[...]%
Siemens Electroservices	[...]	[...]%	[...]	[...]%	[...]	[...]%

Sidevõrkude projekteerimise, ehitamise ja hoolduse kaubaturul on võimalik eristada kolme peamist kitsamat turusegmenti, milleks on fikseeritud sidevõrgud, mobiilsidevõrgud ja sisevõrgud.

Eltel Networks'i jaoks on kõige olulisemaks kliendiks Elion Ettevõtted AS ning kõige suurem osa ettevõtja käibest tuleb fikseeritud sidevõrkudele osutatavatest teenustest. Siemens Electroservices fikseeritud sidevõrkudele osutatavate teenuste segmendis ei tegutse. Sidevõrkude osas kattuvad koondumise osaliste äritegevused mobiilsidevõrkudele osutatavate teenuste segmendis. Selles kitsamas segmendis on

mõlemad koondumise osalised olnud küllaltki väheaktiivsed ning nende osatähtsus kokku mobiilsidevõrkude projekteerimisest, ehitamisest ja hooldusest Eestis moodustas 2007.a andmetel alla [...]%. Siemens Electroservices teostas 2007. a. [...]. TETRA tehnoloogiat võib pidada mobiilsidevõrgu tehnoloogia osaks. [...]. Eltel Networks ei ole TETRA tehnoloogia ehitamise ja hoolduse kaubaturul tegutsenud. Seega, vaadeldes koondumise osaliste äritegevusi kaubaturu kitsamate segmentide kaupa, on Eltel Networks'i ja Siemens Electroservices'e äritegevuste horisontaalne kattuvus äärmiselt minimaalne. Arvestades siinjuures kaubaturu eripära, kus oskusteabel ning töötajate kvalifikatsioonil on oluline osatähtsus, siis on käesoleva koondumise puhul tegemist üksteist täiustavate ettevõtjatega sidevõrkude projekteerimise, ehitamise ja hoolduse kaubaturul. Siemens Electroservices'e osatähtsus antud kaubaturul on väga väike. Mõningal määral suurem käive 2007. aastal, võrreldes eelnevate aastatega, saavutati [...]. Siemens Electroservices'es teostavad sidevõrkudega seotud töid ca [...] töötajat. Seetõttu on koondumisest tulenev turujõu suurenemine minimaalne. Eltel Networks'i stabiilselt kõrge turuosa põhjuseks on [...].

Lisaks koondumise osalistele tegutseb sidevõrkude projekteerimise, ehitamise ja hoolduse kaubaturul hulgaliselt teisi ettevõtjaid, kellest suuremateks on näiteks AS Telco, AS Empower, OÜ Teleekspert, OÜ Talvakas, OÜ Matiko, OÜ K.U.Mell, OÜ Corle, OÜ Nattelco, OÜ Virtel Grupp, Dreiveks OÜ, Eltove OÜ jt. Väga palju on kaubaturul väikeseid ettevõtjaid, mis on tõestuseks, et kaubaturule sisenemiseks puuduvad olulised majanduslikud ja juriidilised barjäärid. Peamisteks ostjateks on antud kaubaturul sidevõrgu ettevõtjad (Elion Ettevõtted AS, AS EMT, Tele2 Eesti AS, Elisa Eesti AS, AS Starman, Norby Telekom AS), teede ehitajad (AS Talter, AS Teede REV-2, Tallinna Teede AS jt), kinnisvara arendajad, omavalitsused, üksikisikud. Eelnimetatud sidevõrgu ettevõtjatest, kes on antud kaubaturul kõige suuremateks klientideks, mitte ükski ei telli töid ainult Eltel Networks'ilt. Mobiilsidevõrgu operaatorite puhul on levinud praktikaks, et võrgu hooldustöödeks ja rikete kõrvaldamiseks kasutatakse ettevõtja enda ressursi. Ehitustööde puhul ostetakse teenust üldjuhul sisse.

Arvestades kaubaturu struktuuri, oluliste sisenemisbarjääride puudumist ning ühe koondumise osalise (Siemens Electroservices) vähest esindatust, ei tekita ega tugevda antud koondumine turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses sidevõrkude projekteerimise, ehitamise ja hoolduse kaubaturul. Koondumise tulemusena ei muutu oluliselt konkurentsiolukord ega kaubaturu struktuur.

Elektrivõrkude projekteerimise, ehitamise ja hoolduse kaubaturg

Tuginedes koondumise osaliste poolt esitatud andmetele ja hinnangutele olid elektrivõrkude projekteerimise, ehitamise ja hoolduse kaubaturu ligikaudsed kogumahud ning koondumise osaliste käibed ja osatähtsused nendes viimasel kolmel majandusaastal alljärgnevad.

	2005		2006		2007	
Kogumaht (milj. krooni)	[...]		[...]		[...]	
Eltel Networks	[...]	[...]%	[...]	[...]%	[...]	[...]%
Siemens Electroservices	[...]	[...]%	[...]	[...]%	[...]	[...]%

Elektrivõrkude projekteerimise, ehitamise ja hoolduse kaubaturul on, käibenumbreid arvesse võttes, mõlema koondumise osalise puhul tegemist praktiliselt võrdsete turuosalistega. Antud kaubaturu kõige suuremateks klientideks ehk elektrivõrkude projekteerimise, ehitamise ja hoolduse teenuste ostjateks on Eesti Energia AS-i kontserni kuuluvad ettevõtjad – OÜ Jaotusvõrk ja OÜ Põhivõrk. OÜ Põhivõrk haldas Eestis 2006/2007 majandusaasta lõpu seisuga 144 kõrgepingealajaama ning erineval pingel kõrgepinge õhu- ning kaabelliine kokku 5212 km. Teisi ettevõtjaid, kes haldaksid Eestis kõrgepinge elektrivõrku ei ole. OÜ Jaotusvõrk peamiseks tegevusalaks on jaotusvõrgu kaudu võrguteenuse osutamine lõppkliendile kuni 35kv madal- ja keskpinge võrgus. OÜ Jaotusvõrk haldab üle 18 000 alajaama ja üle 57 000 km elektriliine. Vastavalt Konkurentsiameti raudtee- ja energiateenistuse aruandele elektri- ja gaasiturust Eestis 2007/2008 Euroopa Komisjonile (saadaval Konkurentsiameti kodulehel: <http://www.konkurentsiamet.ee/?id=10836>) oli 2007.a. OÜ Jaotusvõrk osatähtsus kõikidest jaotusvõrgu teenuse osutajatest Eestis vastavalt müügi mahule (GWh) 86,5%. Kokku on Eestis 40 jaotusvõrku. OÜ-le Jaotusvõrk järgnevad turuosade poolest OÜ VKG Elektrivõrgud ja Fortum Elekter AS, kelle müügi mahud moodustasid vastavalt ligikaudu 3,8% ja 2,7% kogu kaubaturust.

Antud kaubaturul osaleb väga palju ettevõtjaid. Põhilisteks konkurentideks on käesoleval kaubaturul Empower EEE AS, Elektriteenused AS, ABB AS, AS Elero, AS Siemens, Elektritsentrum AS, AS Merko Ehitus, Elwo AS, Corle OÜ jt. Näiteks kaubaturu suurima mõjutaja (OÜ Jaotusvõrk) poolt tellitud töödega on pidevalt hõivatud üle 70 ettevõtja ning majandusaastal 2007/2008 on lisandunud 9 uut partnerit osatähtsusega üle 12% teostatavatest töödest. Majandusaastal 2007/2008 korraldas OÜ Jaotusvõrk 2650 hankekonkurssi (eeltoodud informatsioon OÜ Jaotusvõrk kohta pärineb OÜ Jaotusvõrk kodulehelt: <http://www.jaotusvork.ee/index.php?id=471> – JV hanked 2007/2008 ma).

Võttes arvesse koondumise osaliste turuosasid, ei ole antud juhul elektrivõrkude projekteerimise, ehitamise ja hoolduse kaubaturu puhul tegemist mõjutatud kaubaturuga majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006.a määruse nr 69 „Koondumise teate esitamise juhend“ tähenduses. Seega ei tekita ega tugevda antud koondumine sellel kaubaturul ka turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses.

Ülaltoodud hinnangut kokku võttes, ei tekita käesolev koondumine olukorda, kus koondumise osaliste positsioon võimaldaks neil tegutseda KonkS § 13 lg 1 mõistes sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest sidevõrkude projekteerimise, ehitamise ja hoolduse kaubaturul ning elektrivõrkude projekteerimise, ehitamise ja hoolduse kaubaturul. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1

otsustan:

anda luba Eltel Networks AS ja AS Siemens Electroservices koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

Märt Ots
Peadirektor

Konkurentsiameti 23.10.2008.a otsuse nr 1-5/08-039KO ära kiri.
Ärisaladused on välja jäetud.

/V.Ilves/ 31.10.2008